

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Δ' Δημοτικού

Τίτλος:

«Η ελιά»

ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΥΓΟΥΣΤΙΝΟΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Η ελιά

Δημιουργός

Αυγουστίνος Ανδρικόπουλος

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Δ΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Δεκέμβριος 2012

Διδακτική/θεματική ενότητα

«Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού», τεύχος β΄, ενότητα 7^η: *Η ελιά*

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

Δέκα (10) διδακτικές ώρες

Χώρος

Εντός σχολείου: Η αίθουσα διδασκαλίας και το εργαστήριο πληροφορικής.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για να εφαρμοστεί το σενάριο χρειάζεται ο εκπαιδευτικός να μπορεί να χρησιμοποιεί μαζί με τους μαθητές του το διαδίκτυο στην τάξη του σχολείου και στο εργαστήριο πληροφορικής. Πρέπει το σχολείο να διαθέτει εργαστήριο Η/Υ, έτσι ώστε τα παιδιά

να εργάζονται σε ομάδες. Χρειάζεται να υπάρχει προβολέας που να συνδέεται με ηλεκτρονικό υπολογιστή, έτσι ώστε να είναι ορατή από όλους η εργασία κάθε ομάδας, όταν αυτή παρουσιάζεται στην ολομέλεια της τάξης.

Χρειάζεται ο εκπαιδευτικός να μπορεί να χρησιμοποιήσει λογισμικά προγράμματα, όπως τα Inspiration, Tux Paint και Google Earth αλλά και προγράμματα κειμενογράφου και παρουσίασης της Microsoft.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

Το παρόν σενάριο επιδιώκει να χρησιμοποιήσει τις ΤΠΕ στην ενότητα «Η ελιά» (σχολικό βιβλίο «Γλώσσα Δ΄ δημοτικού», τεύχος β΄) στοχεύοντας να αναδείξει την ξεχωριστή σημασία που έχει η καλλιέργεια της ελιάς για τον λαό μας και τους γειτονικούς με εμάς λαούς της Μεσογείου, από την αρχαιότητα μέχρι και σήμερα.

Η ελιά από αρχαιοτάτων χρόνων εμφανίζεται στους μύθους, στις παραστάσεις και στην ιστορία των λαών στις χώρες που φύεται και αποτελούσε ανέκαθεν σύμβολο ευημερίας, ειρήνης, γονιμότητας και ευφορίας. Ο λαός μας ταυτίστηκε από νωρίς πολύ με την ελιά και το ελαιόλαδο. Το συνέδεσε με πολλές εκδηλώσεις της ζωής του και αποτέλεσε στενό κομμάτι της κοινωνικής, οικονομικής και καλλιτεχνικής του έκφρασης, επινοώντας όλο και περισσότερες τεχνικές χρήσης του. Σύντομα ανακάλυψε την ιαματική του ιδιότητα και τη χρήση του σαν καλλυντικό χρησιμοποιώντας το σε προϊόντα ομορφιάς.

Αυτή την ιδιαίτερη συμβολή της ελιάς και του ελαιόλαδου στην ύπαρξη και στην ποιότητα της ζωής μας επιχειρεί το παρόν σενάριο να αναδείξει, χρησιμοποιώντας παράλληλα το διδακτικό πακέτο που προσφέρεται από το Υπουργείο για τον σκοπό αυτό, κρατώντας τη βασική διάταξη της ύλης και τα γραμματικά φαινόμενα, όπως προβλέπονται στο αναλυτικό πρόγραμμα.

Περιλαμβάνονται δραστηριότητες με τη χρήση τρισδιάστατου χάρτη και την αξιοποίηση και οργάνωση πληροφοριών σε ψηφιακό πολυτροπικό έντυπο. Η διδασκαλία εξελίσσεται κυρίως εντός του εργαστηρίου των Η/Υ εκτός του πρώτου δώρου και προϋποθέτει ομαδοσυνεργατική εμπειρία.

Τα παιδιά παράγουν λόγο, κατανοούν κείμενα, χρησιμοποιούν επιχειρήματα, υιοθετούν αξίες και διαμορφώνουν στάσεις σε σχέση με την καλλιέργεια της ελιάς και τη διατροφική αξία του ελαιόλαδου, εξοικειώνονται με την πληκτρολόγηση κειμένου, την πλοήγηση στο διαδίκτυο, το περιβάλλον ζωγραφικής, το περιβάλλον δημιουργίας χαρτών εννοιών, συντάσσουν πολυτροπικό ψηφιακό κείμενο, περιηγούνται σε τρισδιάστατο ψηφιακό χάρτη, κάνουν χρήση διαδικτυακού λεξικού.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η ιστορία της ελιάς είναι τόσο παλιά όσο και η ιστορία των οργανωμένων ανθρώπινων κοινωνιών. Υπάρχουν αναρίθμητες γραπτές πηγές, παραδόσεις, μύθοι, στοιχεία ανασκαφών κ.ά. που αποδεικνύουν τη σχέση της ελιάς με την ιστορία του ανθρώπου πάνω στη γη. Κλαδιά ελιάς έχουν βρεθεί και σε τάφους των Φαραώ ενώ η καλλιέργειά της περιγράφεται σε παπύρους εκείνης της εποχής, που έχουν χρονολογηθεί γύρω στο 1550 π.Χ. Για τους Εβραίους η ελιά ήταν σύμβολο ειρήνης και το λάδι της ήταν ιερό, αφού με αυτό έχριζαν του βασιλείς τους. Οι αρχαίοι Έλληνες θεωρούσαν την ελιά σύμβολο δόξας και νίκης, γι' αυτόν άλλωστε τον λόγο έστεφαν τους Ολυμπιονίκες με στεφάνι («κότινο») από άγρια ελιά.

Οι αρχαίοι Έλληνες τιμούσαν πολύ την ελιά στις παραδόσεις τους. Οι Αθηναίοι τη θεωρούσαν δώρο της θεάς Αθηνάς στην πόλη τους. Η ελιά που ήταν φυτεμένη στην Ακρόπολη ήταν δένδρο ιερό. Όποιος έκοβε κλαδί της τιμωρούνταν με θάνατο. Ο Σόλωνας είχε ρυθμίσει νομοθετικά και τον τρόπο με τον οποίο θα φυτεύονται οι ελιές στους ελαιώνες, ώστε να επιτυγχάνεται η μέγιστη απόδοση. Επίσης, απαγόρευε να κόβονται περισσότερα από δύο δένδρα τον χρόνο σε κάθε ελαιώνα. Στους αθλητικούς αγώνες των Παναθηναίων, που γίνονταν κάθε 4 χρόνια, οι νικητές έπαιρναν ως βραβείο ένα ειδικά ζωγραφισμένο μεγάλο αγγείο μέσα στο οποίο υπήρχε λάδι. Πέρα όμως από τις πολλές παραδόσεις, αυτό που είναι βέβαιο είναι ότι οι Έλληνες ήταν οι πρώτοι που αντελήφθησαν τη σημασία της ελιάς και γι' αυτό ήταν και οι πρώτοι που την καλλιέργησαν. Η καλλιέργεια της ελιάς συνεχίζεται στη χώρα μας μέχρι σήμερα, ιδιαίτερα στα παραθαλάσσια μέρη και στα νησιά μας.

Σκοπός του σεναρίου είναι να μυήσει τους μαθητές στο θέμα της διατροφικής αξίας και σωστής χρήσης του ελαιόλαδου, να τους εισαγάγει στις μεθόδους καλλιέργειας του δέντρου της ελιάς και τις διαχρονικές τεχνικές εξαγωγής του ελαιόλαδου, να τους μάθει να εκφράζονται με την κατάλληλη ορολογία, όταν παράγουν λόγο σχετικό με την ελιά και τη σημασία της, το ελαιόλαδο και τη χρήση του, να τους εξοικειώσει με τη χρήση των νέων τεχνολογιών και να τους μυήσει σε νέα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα που αξιοποιούν τις δυνατότητες της σύγχρονης τεχνολογίας.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Οι επιμέρους στόχοι αναλύονται ως εξής:

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται:

- να γνωρίσουν την καλλιέργεια της ελιάς, τις αγροτικές εργασίες που σχετίζονται με την ελιά, τα μέρη που ευδοκιμεί, την ιστορία της, τη συμμετοχή της στην παράδοση και στον τρόπο ζωής του λαού μας

- να γνωρίσουν τη διατροφική αξία της ελιάς και του ελαιόλαδου, τις ποικιλίες της, τα στάδια παραγωγής και τυποποίησής τους, τις ποιότητες που κυκλοφορούν στο εμπόριο και την ορθή διατροφικά χρήση τους
- να έρθουν σε επαφή με συνταγές μαγειρικής που έχουν ως βάση τους το ελαιόλαδο και να αντιληφθούν τη γενικευμένη και αναγκαία χρήση του στη διατροφή μας
- να διακρίνουν τις βασικές πληροφορίες σε μία ετικέτα προϊόντος και να γίνουν καταναλωτές με κριτική σκέψη
- να έρθουν σε επαφή με έργα ζωγραφικής που έχουν θέμα τους την ελιά

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται:

- να αποκτήσουν νέο λεξιλόγιο σχετικό με την ελιά και τα προϊόντα της
- να ασκήσουν τον γραπτό τους λόγο
- να εξοικειωθούν με τη χρήση του εικονιστικού λόγου
- να μάθουν να αντλούν πληροφορίες από ένα κείμενο
- να δημιουργήσουν πολυτροπικό κείμενο
- να εξοικειωθούν με κειμενικά είδη όπως λεζάντα, λεξικό, συνταγές
- να έρθουν σε επαφή με τον ποιητικό λόγο
- να παράξουν επιχειρηματικό λόγο
- να κατανοήσουν κείμενο και να το επεξεργαστούν κριτικά
- να εξοικειωθούν με τη λεκτική επικοινωνία και τον διάλογο
- να μάθουν να επικοινωνούν τις ιδέες τους τόσο προφορικά όσο και γραπτά
- να μάθουν να αναγνωρίζουν και να χρησιμοποιούν προσωποποιήσεις
- να γνωρίσουν την κλίση των θηλυκών ουσιαστικών σε –η
- να γνωρίσουν την κλίση των ρημάτων στον αόριστο της παθητικής φωνής
- να γνωρίσουν τα πάθη των φωνηέντων και τα περιεκτικά ουσιαστικά
- να μάθουν να αναγνωρίζουν το ασύνδετο σχήμα στη σύνδεση προτάσεων

- να μάθουν τη λειτουργία της παραγράφου σε ένα κείμενο
- να μάθουν να δημιουργούν ένα βιογραφικό σημείωμα

Γραμματισμοί

Οι μαθητές/τριες επιδιώκεται:

- να μάθουν τον τρόπο άντλησης πληροφοριών από το διαδίκτυο και να εξοικειωθούν με τρόπους πλοήγησης σε έναν ιστότοπο
- να εξοικειωθούν με την παρακολούθηση βίντεο
- να εξοικειωθούν με την κατασκευή πολυτροπικής αφίσας
- να μπορούν να ανοίγουν και να κλείνουν ένα ψηφιακό αρχείο με ευχέρεια
- να εξοικειωθούν με τη χρήση εντολών όπως η αντιγραφή, επικόλληση, εκτύπωση, αποθήκευση
- να μάθουν να φτιάχνουν τις δικές τους διαφάνειες στον κατασκευαστή διαφανειών
- να μάθουν να συγκρίνουν τις ηλεκτρονικές πηγές πληροφοριών
- να μάθουν να χρησιμοποιούν διαδικτυακό λεξικό
- να ασκηθούν στη χρήση λογισμικών εννοιολογικής χαρτογράφησης, τρισδιάστατου ψηφιακού χάρτη, επεξεργασίας κειμένου, παρουσίασης και ζωγραφικής

Διδακτικές πρακτικές

Οι διδακτικές πρακτικές συνοψίζονται στο Ε.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφορμή για τη δημιουργία του σεναρίου υπήρξε η σειρά μαθημάτων της ενότητας 7 με τίτλο «Η ελιά», που βρίσκεται στο βιβλίο του μαθητή «Γλώσσα Δ΄ δημοτικού», τεύχος β΄, σελίδες 27-46. Για τον λόγο αυτό, στο σενάριο έγινε προσπάθεια να συμπεριληφθούν όλοι σχεδόν οι στόχοι της ενότητας του βιβλίου. Το ψηφιακό

περιβάλλον μάθησης που δημιουργήθηκε στα πλαίσια του σεναρίου χρησιμοποιεί την ποικιλία των κειμενικών ειδών του βιβλίου αλλά πέρα από αυτό επιχειρεί να τα συνδυάσει με τον οπτικό-ακουστικό λόγο πολυμεσικών κειμένων.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το σενάριο υιοθετεί τους περισσότερους από τους στόχους του σχολικού εγχειριδίου και ακολουθεί την κλιμάκωση των μαθημάτων όπως παρουσιάζονται στο βιβλίο του μαθητή.

Οι δραστηριότητες εστιάζουν στον εμπλουτισμό των παραπάνω ασκήσεων με υλικό το οποίο λείπει από το σχολικό βιβλίο, αξιοποιώντας τις δυνατότητες που προσφέρουν οι ΤΠΕ, και στην ανάπτυξη της δημιουργικότητας των μαθητών.

Αναπτύσσεται σε πέντε θεματικές ενότητες που συνδέονται ενεργά μεταξύ τους για την ολοκλήρωση του θέματος. Οι στόχοι του σεναρίου τίθενται σύμφωνα με το αναλυτικό πρόγραμμα και το πρόγραμμα σπουδών.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η ενότητα περιλαμβάνει παιδαγωγικές δραστηριότητες αξιοποίησης τεχνολογικών εργαλείων ΤΠΕ μέσα από τις οποίες οι μαθητές θα εργαστούν και θα εμπεδώσουν τα παραπάνω διδακτικά αντικείμενα.

Ο επεξεργαστής κειμένου μπορεί να διευκολύνει την ομαδοσυνεργατική παραγωγή γραπτού λόγου από τους μαθητές, οι οποίοι πειραματίζονται και καταλήγουν σε πολυτροπικά κείμενα μέσα σε ένα ελκυστικό περιβάλλον που καλλιεργεί τη γλωσσική τους έκφραση και δημιουργικότητα.

Η χρήση του παγκόσμιου ιστού εξυπηρετεί στην αναζήτηση πληροφοριών γύρω από την ελιά, την ιστορία της, τους τόπους καλλιέργειας και επιπλέον στην εύρεση συνταγών με βασικό υλικό το ελαιόλαδο.

Το λογισμικό Tux Paint αποτελεί μια ευχάριστη ενασχόληση με τη ζωγραφική (κατασκευή ετικέτας).

Το λογισμικό Inspiration παρέχει τα απαραίτητα εργαλεία για τη δημιουργία εννοιολογικών χαρτών γύρω από την κεντρική – βασική ιδέα του σεναρίου, δηλαδή την ελιά.

Το θέμα της παραγωγής πολυτροπικών παρουσιάσεων για τις ανάγκες συγκεκριμένης περίπτωσης επικοινωνίας και της παρουσιάσής τους εμπεριέχεται στο Νέο Πρόγραμμα Σπουδών του γλωσσικού μαθήματος για την Δ΄ Δημοτικού.

Κείμενα

Βίντεο

«[Η ελιά](#)», ντοκιμαντέρ από τα Βιολογικά Ελαιοτριβεία Θάσου

«[Παραδοσιακή εξαγωγή ελαιόλαδου](#)», επεισόδιο από την εκπομπή *Αληθινά Σενάρια* της *ET3*

«[Ελιά και Μύθος](#)», ντοκιμαντέρ από την περιβαλλοντική ομάδα του 4^{ου} Γυμνασίου Μεταμόρφωσης Αττικής

«[Η ελιά στη ζωγραφική](#)», παρουσίαση αγνώστου

Ποίημα

Κωστής Παλαμάς, «Η ελιά», σχολικό βιβλίο «Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού», τεύχος β΄ (σ.28)

Κείμενα από ιστοσελίδες

[Λεξικό Κοινής Νεοελληνικής, από την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα](#)

«[Έξι συνταγές με ελιά](#)» από την ιστοσελίδα www.nline.gr

«[Συνταγές με ελαιόλαδο κι ελιές από την Ελλάδα και τη Μεσόγειο](#)» από την ιστοσελίδα www.explorecrete.com

«[Συνταγές με ελιές](#)», από την ιστοσελίδα www.gourmed.gr

«[Συνταγή: Θράψαλα κοκκινιστά](#)» από το ιστολόγιο syntageskardias.blogspot.gr

«[Το καλάμι και η ελιά](#)», από την ιστοσελίδα του [19^{ου} Δημοτικού Σχολείου Χανίων](#)

«[Μύθοι για την ελιά](#)», από την πτυχιακή εργασία της Μήλιας Γεωργίου με θέμα *Η*

ελιά στην αρχαιότητα, στο Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

1η – 2η Διδακτική Ωρα (Η ελιά.)

Προβάλλεται σε ολομέλεια στην τάξη το βίντεο «[Η ελιά](#)», που παρουσιάζει την ιστορία, την καλλιέργεια και τη σημασία της ελιάς με μουσική επένδυση θίγοντας ταυτόχρονα το ζήτημα της διατροφικής αξίας του ελαιόλαδου. Μετά την αισθητική απόλαυση ακολουθεί συζήτηση και ελεύθερος σχολιασμός.

Ακολουθεί ανάγνωση και ανάλυση του ποιήματος του Κωστή Παλαμά «η ελιά», αφού προηγηθούν ερωτήσεις κατανόησης.

Η Ελιά

<p>Είμαι του ήλιου θυγατέρα* η πιο απ' όλες καιδευτή, χρόνια η αγάπη του πατέρα σ' αυτόν τον κόσμο με κρατεί. Όσο να γείρω νεκρωμένη, αυτόν το μάτι μου ζητεί. Είμαι η ελιά η τιμημένη!</p>	<p>Φρίκη, ερημιά, νερό, σκοτάδι, τη γη τη θάψαν μια φορά. Εμέ ζωής φέρνει σημάδι στο Νώε η περισσότερά. Όλης της γης είχα γραμμένη την ομορφάδα και χαρά. Είμαι η ελιά η τιμημένη!</p>
<p>Όπου κι αν λάχω* κατοικία, δεν μου απολείπουν οι καρποί. Ως τα βαθιά μου γερατεία δε βρίσκω στη δουλειά ντροπή. Μ' έχει ο Θεός ευλογημένη κι είμαι γεμάτη προκοπή. Είμαι η ελιά η τιμημένη!</p>	<p>Εδώ στον ίσκιο μου αποκάτου ήρθ' ο Χριστός ν' αναπαυθεί κι ακούστηκε η γλυκιά λαλιά Του λίγο προτού να σταυρωθεί. Το δάκρυ Του, δροσιά αγιασμένη, έχει στη ρίζα μου κυθεί. Είμαι η ελιά η τιμημένη!</p>

Ζητούμε από τα παιδιά να υπογραμμίσουν στο ποίημα τις άγνωστες λέξεις (σηκώνονται τα παιδιά εκ περιτροπής στον πίνακα με μαρκαδόρο οιοπνεύματος, ενώ όλα τις καταγράφουν σε φυλλάδιο, για να αναζητήσουμε τη σημασία όσων είναι άγνωστες στο ηλεκτρονικό λεξικό). Χρήστες στην αναζήτηση είναι και πάλι τα παιδιά κατά ομάδα, έχοντας την αρμοδιότητα να αναζητήσουν τα ίδια τις άγνωστες λέξεις που διάβασαν.

ΟΔΗΓΙΑ:

Να πληκτρολογήσει η κάθε ομάδα τις δικές της λέξεις στο ηλεκτρονικό λεξικό που θα βρείτε στη διεύθυνση:

<http://www.komvos.edu.gr/dictionaries/dictonline/DictOnLineTri.html>

ακολουθώντας τα εξής βήματα: Να γράψετε π.χ. τη λέξη «θυγατέρα» στο λευκό πλαίσιο που υπάρχει κάτω από τη λέξη «Λήμμα:», να επιλέξετε «Αναζήτηση» και να σημειώσετε τη σημασία της.

Συμπληρώνονται οι ασκήσεις νοηματικής επεξεργασίας του ποιήματος 1 και 2 από του βιβλίο του μαθητή.

1. Ο ποιητής Κωστής Παλαμιάς θαύμαζε το δέντρο της ελιάς για την ομορφιά του και την ιστορία του. Γράψτε στο κουτάκι τον αριθμό της στροφής του ποιήματος που περιγράφει ότι:

- η ελιά είναι το δέντρο που συμβολίζει την ελπίδα και την ειρήνη.
- η ελιά μεγαλώνει με τη ζεστή φροντίδα του ήλιου.
- η ελιά είναι το δέντρο που ξεκουράστηκε και ευλόγησε ο Χριστός.
- η ελιά προσφέρει τους καρπούς της στους ανθρώπους για πάρα πολλά χρόνια.

2. Ποιος στίχος επαναλαμβάνεται στο ποίημα; Γιατί πιστεύετε ότι ο ποιητής επαναλαμβάνει αυτόν το στίχο;

ΟΔΗΓΙΑ:

1. Να αναζητήσετε στο ηλεκτρονικό λεξικό σύνθετες λέξεις χρησιμοποιώντας τα παρακάτω συνθετικά. Μην ξεχνάτε στην αρχή ή στο τέλος του κάθε

συνθετικού να βάζετε το σύμβολο %, έτσι ώστε να σας εμφανίζει όλα τα αποτελέσματα, π.χ. λαδο%.

- λαδο-
- ελαιο-
- -ελαιο
- -λαδο

2. Να προσθέσετε τα αποτελέσματα στο καλάθι 🛒.

Να κάνετε προβολή του καλάθιού και να προσθέσετε τις λέξεις με τις ερμηνείες τους σε αρχείο word (αντιγραφή - επικόλληση).

Ακολουθεί η άσκηση 1 της σελίδας 67 του Τ.Ε. παραγωγής γραπτού λόγου.

- 1 Στο ποίημα «Η Ελιά» ο ποιητής Κωστής Παλαμάς παρουσιάζει την ελιά να μιλάει σαν άνθρωπος. Χρησιμοποιεί δηλαδή μια **προσωποποίηση**.

Ένας ποιητής χρησιμοποιεί την προσωποποίηση για να δώσει ανθρώπινα χαρακτηριστικά σε ζώα ή πράγματα.

Ολοκληρώνουμε το δίωρο με την άσκηση 3 της σελίδας 29 του βιβλίου μαθητή παρουσιάζοντας στα παιδιά το φαινόμενο της γραμματικής με τα πάθη των φωνηέντων.

3. Η Ραλλού ανακάλυψε στο ποίημα κάποιες λέξεις, οι οποίες έχασαν το φωνήεν τους και στη θέση του υπάρχει τώρα μια απόστροφος ('). Βρείτε αυτές τις λέξεις και ξαναγράψτε τες δίνοντάς τους πίσω το φωνήεν που έχασαν.

απ' όλες → από όλες

Δίνεται για εμπέδωση στο σπίτι η άσκηση 3 της σελίδας 68 του Τ.Ε.

3η-4η διδακτική ώρα (Οι μύθοι και η ελιά)

Το δώρο αυτό βρισκόμαστε στο εργαστήριο Η/Υ του σχολείου σε ομάδες των τριών μαθητών ανά μονάδα υπολογιστή.

Ξεκινάμε με σιωπηρή ανάγνωση του κειμένου «Οι μύθοι και η ελιά» των σελίδων 31-32 του βιβλίου μαθητή. Ύστερα από τις ερωτήσεις κατανόησης δίνουμε στα παιδιά το [φύλλο εργασίας 1](#) με στόχο την εμπλοκή τους στη δημιουργία παρουσίασης.

Αφού αποθηκεύσουν τις παρουσιάσεις τους, ακολουθεί το [φύλλο εργασίας 2](#) και η άσκηση που ακολουθεί από το βιβλίο μαθητή για το ασύνδετο σχήμα..

- ▮ Βρείτε στην παρακάτω διήγηση σε ποια σημεία έχουμε ασύνδετο σχήμα, βάλτε τα κόμματα και διαβάστε τι έμαθε να κάνει ένας ναυτικός όταν σταμάτησε πια να ταξιδεύει:

«Τρία χρόνια έκαμα με το Μαριώ στο χωριό του πεθερού μου. Τρία χρόνια ζωή αληθινή. Έμαθα την αξίνα και δούλευα μαζί της το περιβόλι το αμπέλι το χωράφι. Πώς περνούσε ο καιρός δεν το κατάλαβα. Έμαθα να σκαλίζω τις κιτριές να κλαδεύω τ' αμπέλι να οργώνω το χωράφι.[...]

Ανδρέας Καρκαβίτσας, Λόγια της Πλώρης,
Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα, 1953 (δίσταξη)

Ολοκληρώνουμε το δώρο με το [φύλλο εργασίας 3](#) και την περιήγηση στη Μεσόγειο με τη χρήση του Google Earth.

5η – 6η διδακτική ώρα (Η ελιά στην παράδοσή μας)

Το δώρο αυτό βρισκόμαστε επίσης στο εργαστήριο Η/Υ.

Ξεκινά με την ανάγνωση από τον/την εκπαιδευτικό του κειμένου «Η ελιά στην Ελλάδα και τη Μεσόγειο» από το βιβλίο μαθητή στις σελίδες 35 και 36.

Ακολουθούν οι απαντήσεις των μαθητών στις ερωτήσεις της άσκησης 1 του βιβλίου και στη συνέχεια προβάλλεται το βίντεο «[Ελιά και μύθος](#)».

Δίνουμε στα παιδιά το [φύλλο εργασίας 4](#), για να ετοιμάσουν τη δική τους παρουσίαση στην ολομέλεια της τάξης.

Ολοκληρώνουμε το δίωρο με την άσκηση 4 του βιβλίου μαθητή της σελίδας 38 για τα περιεκτικά ουσιαστικά.

7η – 8η διδακτική ώρα (Μαγειρεύουμε με ελαιόλαδο)

Βρισκόμαστε επίσης στο εργαστήριο Η/Υ.

Αφήνουμε τα παιδιά να προσεγγίσουν σιωπηρά τα κείμενα με τις συνταγές του βιβλίου τους της σελίδας 40.

Στη συνέχεια προβάλλουμε το βίντεο «[Παραδοσιακή εξαγωγή ελαιόλαδου](#)», για να γνωρίσουν οι μαθητές μας πόσο κόπο κατέβαλαν οι προηγούμενες γενιές για την εξαγωγή του λαδιού, πόσο πολύτιμο το θεωρούσαν και πόσο συχνά το χρησιμοποιούσαν στις διατροφικές τους επιλογές.

Στη συνέχεια τους δίνουμε το [φύλλο εργασίας 5](#), ώστε να δημιουργήσουν μόνα τους παρουσιάσεις με συνταγές και να δημιουργήσουν τη δική τους ετικέτα συσκευασίας λαδιού.

Όσο τα παιδιά εργάζονται, προβάλλουμε στον βιντεοπροβολέα του εργαστηρίου το βίντεο-παρουσίαση «[Η ελιά στη ζωγραφική](#)»

Ολοκληρώνουμε το δίωρο με την άσκηση 2 του βιβλίου μαθητή της σελίδας 41 για την κλίση ρημάτων στον αόριστο της παθητικής φωνής.

2. Στη συνταγή για τα κουλουράκια λαδιού μαθαίνουμε ότι: «τα κουλουράκια πρέπει **να ψηθούν** στο φούρνο σε μέτρια θερμοκρασία». Τα παιδιά, όταν επιστρέφουν από το σχολείο, ρωτάνε συνέχεια αν **ψήθηκαν** τα κουλουράκια. Η μητέρα τους απαντά πως, **για να ψηθούν**, δεν πρέπει να ανοίγουν συνέχεια το φούρνο.

9η – 10η διδακτικές ώρες (κατασκευή εννοιολογικού χάρτη και βιογραφικού σημειώματος)

Το δίωρο αυτό βρισκόμαστε στο εργαστήριο Η/Υ και οι μαθητές θα εργαστούν με το [φύλλο εργασίας 6](#), που έχει διπλό στόχο: να δημιουργήσουν εννοιολογικούς χάρτες

με τις γνώσεις που απέκτησαν για το ελαιόλαδο και τη χρήση του, καθώς και να παρουσιάσουν τον εαυτό τους με ένα βιογραφικό σημείωμα, ώστε να μπορέσουν να εξωτερικεύσουν τα συναισθήματά τους και να «δεθούν» περισσότερο με την ομάδα τους.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 1

- **ΑΝΟΙΞΤΕ ΤΟ ΑΡΧΕΙΟ POWERPOINT ΜΕ ΤΙΤΛΟ "ΤΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ" ΠΟΥ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.**
- **Παρατηρήστε τον τρόπο που δημιουργήθηκε το αρχείο πατώντας "κλικ" πάνω στα στοιχεία του και αλλάζοντας τη γραφή όπου μπορείτε.**
- **Δοκιμάστε να προσθέσετε καινούρια διαφάνεια στην παρουσίαση δίνοντάς της τη μορφή που θέλετε.**
- **Αποθηκεύστε τη διαφάνεια που δημιουργήσατε και κλείστε την.**
- **Από το μενού «Έναρξη» ανοίξτε με διπλό κλικ το λογισμικό Δημιουργίας Παρουσιάσεων, PowerPoint.**
- **Δημιουργήστε τώρα από την αρχή μία παρουσίαση που θα προβάλλει τα βασικά επιχειρήματα του θεού Ποσειδώνα, ώστε να γίνει αυτός ο προστάτης των Αθηνών.**

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 2

- Από το μενού «Έναρξη», ανοίξτε το λογισμικό Επεξεργασίας Κειμένου, MS Word.
- Στη συνέχεια αντιγράψτε τη δεύτερη παράγραφο από τον μύθο της ελιάς του Αρισταίου, αντικαθιστώντας όπου υπάρχει κόμμα (,) με τη λέξη «και».
- Διαβάστε προσεκτικά και τις δύο εκδοχές.
- Τι παρατηρείτε;
- Συζητείστε στην τάξη σας με τον δάσκαλό σας και τους υπόλοιπους συμμαθητές σας.

Όταν λέξεις ή προτάσεις τοποθετούνται η μια δίπλα στην άλλη, χωρίς να υπάρχουν ανάμεσά τους σύνδεσμοι (**και, αλλά** κτλ.) αλλά χωρίζονται μεταξύ τους με κόμμα (,) λέμε ότι έχουμε **ασύνδετο σχήμα**.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 3

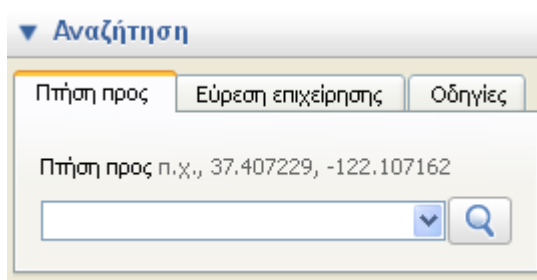
- Από την επιφάνεια εργασίας των υπολογιστών σας ανοίξτε το λογισμικό Google Earth πατώντας στη σχετική συντόμευση:

- Εντοπίστε στον χάρτη τις παρακάτω περιοχές που αναφέρονται στο μάθημα:

- α) Ακρόπολη
- β) Σαρδηνία
- γ) Σικελία
- δ) Λιβύη
- ε) Μεσόγειος Θάλασσα

Αν δε γνωρίζετε που βρίσκεται το κάθε μέρος, μπορείτε να το αναζητήσετε γράφοντας την ανάλογη λέξη στο πλαίσιο της «Αναζήτησης»:

Φύλλο εργασίας 4

- Ψάξτε στις παρακάτω διευθύνσεις και βρείτε πληροφορίες και φωτογραφίες γύρω από την ελιά, την ιστορία της, τους θρύλους – μύθους και ό, τι άλλο εσείς κρίνετε χρήσιμο να μάθουμε.

<http://19dim-chanion.chan.sch.gr/mythgr.htm>

<http://www.clab.edc.uoc.gr/seminar/ptixiakes/elia/site/MythoiGiaThnElia.htm>

- Συγκεντρώσετε το υλικό σας και αποθηκεύστε το στην επιφάνεια εργασίας και σε φάκελο που θα δημιουργήσετε με το όνομα της ομάδας σας. (Τα κείμενα θα τα επικολλήσετε σε κειμενογράφο word).
- Φροντίστε να χωρίσετε το κείμενό σας σε παραγράφους. Δεν ξεχνάμε ότι:

Παράγραφος είναι ένα κομμάτι του κειμένου που αναπτύσσει μια ιδέα, ένα νόημα. Το νόημα κάθε παραγράφου, ενώ συνδέεται με το νόημα των υπόλοιπων παραγράφων του κειμένου, είναι ξεχωριστό.

- Τέλος διαβάστε το κείμενό σας και κάντε μας μια προφορική παρουσίαση στην ολομέλεια της τάξης!

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 5

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΥΝΤΑΓΩΝ ΣΕ POWER POINT

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΤΙΚΕΤΑΣ ΛΑΔΙΟΥ

- Βρείτε στις σελίδες που ακολουθούν συνταγές και εικόνες με βασικό υλικό το λάδι, τοποθετήστε τες στις διαφάνειες του λογισμικού παρουσίασης Power point και παρουσιάστε τες στους συμμαθητές σας.

<http://www.nline.gr/962/>

<http://www.explorecrete.com/greek/olive-recipes-gr.htm>

<http://www.gourmed.gr/ingredients/%CE%95%CE%BB%CE%B9%CE%AD%CF%82-70.htm>

http://syntageskardias.blogspot.gr/2010/03/blog-post_10.html

- Ανοίξτε το λογισμικό ζωγραφικής Tux Paint και σχεδιάστε τη δικής σας ετικέτα για το δικό σας λάδι.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ 6

- **Ανοίξτε το πρόγραμμα Inspiration.**
- **Στην κύρια ιδέα γράψτε «Ελαιόλαδο» με έντονα μεγάλα γράμματα και γεμίστε την με χρώμα.**
- **Δημιουργήστε 2 νέες συνδέσεις. Στην πρώτη θα γράψετε «Χρήσεις ελαιόλαδου» και στη δεύτερη «Οφέλη από τη χρήση του».**
- **Από την έννοια «χρήσεις ελαιόλαδου» δημιουργήστε 2 συνδέσεις. Στην πρώτη γράψτε «ωμό» και στη δεύτερη «τηγανισμένο». Σκεφτείτε και δημιουργήστε όσο πιο πολλές συνδέσεις μπορείτε από αυτές τις 2.**
- **Από την έννοια «Οφέλη από τη χρήση του», δημιουργήστε όσες πιο πολλές συνδέσεις μπορείτε, αφού συμβουλευτείτε το κείμενο «Μαγειρεύουμε με ελαιόλαδο» στη σελίδα 40 του σχολικού βιβλίου.**
- **Τέλος συμπληρώσετε ένα βιογραφικό που θα βρείτε στον υπολογιστή σας, σε κειμενογράφο (word). Περιγράψτε δηλαδή, τον εαυτό μας, με σκοπό να σας γνωρίσουν οι συμμαθητές σας.**

	ΠΡΩΤΟ ΠΑΙΔΙ	ΔΕΥΤΕΡΟ ΠΑΙΔΙ	ΤΡΙΤΟ ΠΑΙΔΙ
ΟΝΟΜΑ			
ΕΠΩΝΥΜΟ			
ΗΛΙΚΙΑ			
ΤΟΠΟΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ			
ΣΧΟΛΕΙΟ			
ΤΑΞΗ			
ΑΓΑΠΗΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ			
ΑΓΑΠΗΜΕΝΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ			
ΟΜΑΔΑ ΠΟΥ ΥΠΟΣΤΗΡΙΖΩ			
ΤΙ ΜΟΥ ΑΡΕΣΕΙ ΝΑ ΚΑΝΩ ΣΤΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΧΡΟΝΟ ΜΟΥ			

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Το σενάριο μπορεί να υλοποιηθεί στα πλαίσια του μαθήματος της Γλώσσας αλλά και στα πλαίσια της Ευέλικτης ζώνης.

Οι δραστηριότητες που αναφέρθηκαν εμπλουτίζουν το μάθημα με στοιχεία που περιέχονται σε πόρους που προέρχονται από ΤΠΕ, χωρίς να ξεφεύγουν από τη λογική και τη σειρά που έχει το σχολικό εγχειρίδιο

Ο αριθμός των δραστηριοτήτων είναι ανάλογος του διαθέσιμου διδακτικού χρόνου. Βέβαια ο/η εκπαιδευτικός επιλέγει όποια δραστηριότητα θεωρεί περισσότερο χρήσιμη για τους/τις μαθητές/τριες της τάξης.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Εάν ο χρόνος των 10 διδακτικών ωρών δεν επαρκεί, κάποιες ασκήσεις του βιβλίου μαθητή ή του τετραδίου εργασιών θα μπορούσαν να δοθούν για το σπίτι.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βοσνιάδου, Σ. 2006. *Σχεδιάζοντας περιβάλλοντα μάθησης υποστηριζόμενα από τις Σύγχρονες Τεχνολογίες*. Αθήνα: Gutenberg.

Κόμης, Β. & Ντίνας, Κ. 2011. *Μελέτη για την αξιοποίηση των ΤΠΕ στη διδασκαλία της γλώσσας και της λογοτεχνίας στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση: γενικό πλαίσιο και ιδιαιτερότητες*.

Κουτσογιάννης, Δ. 2012. Ο ρόμβος της γλωσσικής εκπαίδευσης. *Στο Μελέτες για την ελληνική γλώσσα. Πρακτικά της 32ης συνάντησης του Τομέα Γλωσσολογίας, Α.Π.Θ.* Θεσσαλονίκη, ΙΝΣ.

Σολομωνίδου, Χ. 1999. *Εκπαιδευτική Τεχνολογία: Μέσα, υλικά, διδακτική χρήση και αξιοποίηση*. Αθήνα: Καστανιώτη.

Χατζησαββίδης, Σ. & Μ. Αλεξίου 2012. *Μεθοδολογία και διαδικασίες ανάπτυξης εκπαιδευτικών σεναρίων στα Γλωσσικά μαθήματα*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.